

عدالت کیفری یا عدالت ترمیمی

تالیف

آرزو عامری

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

موضیہ مؤذنی

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

انتشارات قانون یار

۱۳۹۹

سرشناسه	: عامری، آرزو، ۱۳۶۵-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: عدالت کیفری یا عدالت ترمیمی / تالیف آرزو عامری، مرضیه موذنی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون‌یار، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹۴۹۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: عدالت ترمیمی -- ایران
موضوع	: Restorative justice -- Iran
موضوع	: اجرای عدالت کیفری -- ایران
موضوع	: Criminal justice, Administration of -- Iran
موضوع	: حقوق جزا -- ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
شناسه افزوده	: موذنی، مرضیه، ۱۳۵۲-
رده بندی کنگره	: ۸۶۸۸HV
رده بندی دیویی	: ۶۸۰.۹۵۵/۳۶۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۱۹۳۳۱
وضعیت رکورد	: ۱۶

انتشارات قانون‌یار

عدالت کیفری یا عدالت ترمیمی

تألیف: آرزو عامری - مرضیه موذنی

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۴۹۱-۵

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول.....	۱۵
بررسی و شناخت مجازات ها و جایگاه عدالت ترمیمی در پیشگیری از ارتکاب جرم و اعمال مجازات	
.....	۱۵
بخش اول: کلیات و مفاهیم.....	۱۷
بند اول: تاریخچه مجازات ها.....	۱۷
بند دوم: ویژگی ها و اهداف مجازات ها.....	۱۸
بخش دوم: بررسی و شناخت انواع مجازات ها.....	۲۵
بند اول: مجازات های عرفی.....	۲۵
بند دوم: مجازات های تبعی و تکمیلی.....	۲۷
بند سوم: مجازات های تهریبی و تردیلی.....	۲۹
بند چهارم: مجازات های شرعی.....	۲۹
بخش سوم: اصول کلی حاکم بر مجازات ها.....	۲۹
بند اول: اصل قانونی بودن مجازات ها.....	۳۰
بند دوم: اصل تساوی مجازات ها.....	۳۱
بند سوم: اصل شخصی بودن مجازات ها.....	۳۲
بخش چهارم: بررسی و شناخت عدالت ترمیمی.....	۳۳
بند اول: اصول عدالت ترمیمی.....	۳۳
بند دوم: اصول عدالت ترمیمی در رابطه با بزه دیده و بزهکار.....	۳۴
بند سوم: تقسیم بزه دیدگان به اولیه و ثانویه و واکنش علیه بزهکار.....	۳۵
بند چهارم: اصول عدالت ترمیمی در رابطه با جامعه.....	۳۵
بند پنجم: اصول عدالت ترمیمی در رابطه با نظام عدالت کیفری.....	۳۶
بخش پنجم: اهداف عدالت ترمیمی.....	۳۸

۴۰.....	بخش ششم: رویه های عدالت ترمیمی
۴۰.....	بند اول: میانجیگری
۴۲.....	بند دوم: جلسات گفتگوی گروهی خانوادگی
۴۳.....	بند سوم: حلقه های اصلاح و درمان و سازش
۴۴.....	بند چهارم: جبران خسارت دولتی قربانیان جرم
۴۴.....	بخش هفتم: نتایج علمی عدالت ترمیمی در پیشگیری از جرم
۴۵.....	بند اول: تأمین رضایت بزه دیده و بزه کار
۴۶.....	بند دوم: تأمین امنیت و آرامش و جبران خسارت و اعاده وضع به حال سابق

۵۱..... فصل دوم

۵۱.....	مبانی کلی، روش ها، اهداف و جایگاه عدالت ترمیمی و عدالت کیفری
۵۱.....	بخش اول: عدالت ترمیمی
۵۲.....	بند اول: تعریف عدالت ترمیمی
۵۳.....	بند دوم: تاریخچه عدالت ترمیمی
۵۴.....	بند سوم: خاستگاه و گونه های عدالت ترمیمی
۵۹.....	بخش دوم: عدالت کیفری
۶۱.....	بند دوم: خاستگاه عدالت کیفری
۶۲.....	بند سوم: مبانی عدالت کیفری
۶۳.....	بخش سوم: اصول عدالت ترمیمی و عدالت کیفری
۶۳.....	بند اول: اصول عدالت ترمیمی
۶۸.....	بند دوم: اصول عدالت کیفری
۷۴.....	بخش چهارم: اصول حمایتی کیفری در قانون
۷۴.....	بند اول: اصل شخصی بودن مسئولیت کیفری
۷۵.....	بند دوم: اصل کرامت و احترام به شخصیت انسانی
۷۵.....	بند سوم: اصل برائت
۷۶.....	بخش پنجم: اهداف عدالت ترمیمی

۷۸.....	بخش ششم: بررسی و تحلیل کیفری اهداف مجازات ها
۷۸.....	بند اول: هدف عینی مجازات (اصلاح و تربیت)
۷۹.....	بند دوم: هدف ذهنی مجازات (اجرای عدالت)
۸۱.....	بخش هفتم: روش های عدالت ترمیمی
۸۱.....	بند اول: میانجیگری
۸۳.....	بند دوم: جلسات گفتگوی خانوادگی
۸۳.....	بند سوم: حلقه های اصلاح و درمان و سازش
۸۴.....	بند چهارم: جبران خسارت دولتی قربانیان از جرم
۸۵.....	بخش هشتم: نقدهای وارده بر عدالت ترمیمی
۸۶.....	بند اول: اهداف و اصول عدالت ترمیمی و نقدهای وارده
۸۷.....	بند دوم: روش های عدالت ترمیمی و نقدهای وارده
۹۱.....	فصل سوم
	رابطه نظام عدالت ترمیمی با نظام عدالت کیفری و جایگاه آن ها در نظام های کیفری کشورهای
۹۱.....	دیگر
	بخش اول: بررسی و بخش بندی پرونده های جرایم ارتكابی از نظر ساختار شخصیت مرتکبان
۹۲.....	
	بخش دوم: مقایسه اصول و ارزش های عدالت ترمیمی با اصول و ارزش های عدالت کیفری
۹۵.....	
۹۵.....	بند اول: اصول و ارزش های عدالت کیفری (سزا دهنده)
۹۷.....	بند دوم: اصول و ارزشهای عدالت ترمیمی
۹۸.....	بخش سوم: بررسی ابعاد کیفری عدالت ترمیمی در برخی کشورها
۹۹.....	بند اول: عدالت ترمیمی در کانادا
۱۰۶.....	بند دوم: عدالت ترمیمی در نیوزیلند
۱۱۰.....	بند سوم: الزامات قانونی ناظر به اجرای عدالت ترمیمی در نیوزلند
۱۱۱.....	بند چهارم: ارزیابی اجرای عدالت ترمیمی در نیوزلند

پیشگفتار

عدالت از قدیمی ترین مفاهیمی است که بشر از آغاز تمدن خود می شناخته و برای استقرار آن کوشیده است. عدالت اشکال مختلفی دارد که می توان به عدالت اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کیفری و... اشاره نمود. عدالت ترمیمی به عنوان الگوی مقابل با همزیست با عدالت کیفری سنتی از دهه هفتاد قرن بیستم مورد توجه قرار گرفته است. مسایل و مشکلات ناشی از اجرای عدالت کیفری و سنتی (عدالت کیفری مبنی بر سزادهی و بازپروری) و از جمله عدم توجه کافی به حقوق و جایگاه بزه دیدگان و اجتماع و به طور کلی مصادره عدالت از طرف دولت و انتقادهای و ایرادهای وارد بر آن، زمینه ساز ظهور عدالت ترمیمی و استفاده از برنامه ها و روش های اجرای آن در بسیاری از کشورهای جهان گردید، به گونه ای که تلاش های ملی برای اجرای برنامه های عدالت ترمیمی، بسرعت در برخی نهادهای منطقه ای و از جمله اروپایی و پس از آن در قلمرو بین المللی توسط سازمان ملل متحد، مدنظر قرار گرفت و به رسمیت شناخته شد. دانشمندان و صاحب نظران علم حقوق اصول متعددی را موثر بر عدالت کیفری دانسته اند که در این میان اصولی چون: اصل برائت، اصل قانونی بودن جرایم و مجازات ها، اصل مسوولیت اخلاقی و اصل شخصی بودن مسوولیت کیفری از مهم ترین این اصول به شمار می روند. رعایت دقیق اصول فوق در رسیدگی به دعاوی، نویدبخش تحقق عدالت می باشد و بی توجهی به آنها حق مراجعه کنندگان به دستگاه قضایی را تضییع نموده و موجبات بی عدالتی را فراهم می نماید. عدالت کیفری اجرای عدالت در مورد کسانی است که مرتکب امرجنایی شده اند. نظام تحقق عدالت کیفری سازمان یا آژانسی حکومتی است که در پی شناسایی و دستگیری افراد متخلف از قانون با هدف تنبیه آنان است. اهداف شامل توانبخشی به مجرمان، جلوگیری از جنایات دیگر و حمایت اخلاقی از قربانیان است.